

Türkiye’deki Eğitim Örgütlerinde Örgütsel Adalet Algısı ile Cinsiyet İlişkisinin Meta-Analizi

Erdal TOPRAKÇI¹ Aysun AKÇAY GÜNGÖR² Akın GÜNGÖR³

To cite this article:

Toprakçı, E., Güngör, A. A. & Güngör, A. (2023). Meta-analysis of the relationship between perception of organizational justice and gender in educational organizations in Türkiye. *e-Kafkas Journal of Educational Research*, 10, 611-628. doi: 10.30900/kafkasegt.1312318

Research article

Received: 09.06.2023

Accepted: 27.12.2023

Özet

Bu araştırmanın amacı eğitim örgütlerinde örgütsel adalet algısı ve Cinsiyet ilişkisini meta analiz yöntemiyle incelemektir. Ayrıca, araştırmada örgütsel adalet algısı ve Cinsiyet ilişkisine etkisi olabilecek moderatör (tezin/çalışmanın; yılı, türü, yapıldığı alanı, uygulandığı kişileri, uygulanan okul türü ve uygulandığı bölge) değişkenlerin varlığına da bakılmıştır. Bu doğrultuda öncelikle alanyazın taraması gerçekleştirilmiş ve 883 akademik teze ulaşılmıştır. Ardından dâhil etme ölçütleri temelinde tezler elemeye tabi tutulmuş ve ölçütleri karşılayan 86 bağımsız teze ait 86 etki büyüklüğü ile meta-analiz gerçekleştirilmiştir. Meta-analizde, 20.503’ü kadın ve 16.689’ı erkek olmak üzere toplam 37.192 örneklem sayısına ulaşılmıştır. Araştırmanın sonucunda; örgütsel adaletin cinsiyete göre anlamlı farklılaştığı ve bu farklılaşmanın erkeklerin lehine olduğu tespit edilmiştir [$k = 86$, $d = -.0,062$, $95\%GA (.096, -.028)$, $p < .05$]. Araştırmanın ikinci sonucu; cinsiyet ve örgütsel adalet algıları arasındaki bağlantının çeşitli moderatörlere (tezin/çalışmanın; yılı, türü, yapıldığı alanı, uygulandığı kişileri, uygulanan okul türü ve uygulandığı bölge) göre değişmiyor olmasıdır. Bu sonuçlar temelinde araştırmacılara neden saptayıcı, çalışma türü bağlamalı araştırmalar yapmaları; diğer yandan eğitim yöneticilerine kadınlarda düşük çıkan örgütsel adalet algısını artırıcı etkileşim, dağıtım ve işlemsel çabalara yönelmesi önerilebilir.

Anahtar Sözcükler: Eğitim örgütü, Eğitim yönetimi, Örgütsel adalet, Cinsiyet, Meta-analiz.

¹ Author, Ege University Graduate School of Educational Sciences.

² Author, Ministry of National Education.

³ Corresponding Author, c.teacher@hotmail.com, Ege University Graduate School of Educational Sciences.

GİRİŞ

Adalet, Platon ve diğer filozofların üzerinde yoğunlukla durduğu ve bugün de bilimsel olarak tanımının yapılmakta zorlanıldığı bir kavramdır. Buna rağmen adaletin özellikle yaşam hakkına saygı temelinde canlılar arası alışveriş ilişkisinin devamının anahtarı olduğu da tartışılmazdır ve özünde ötekinin yaşam hakkına en az kendisinin yaşam hakkı kadar değer vermeyi, saygı duymak vardır. Anlaşılabileceği gibi, değer vermek ve saygı içeriği itibarıyla, her ne kadar canlılar dense de canlılardan birinin bilinçli olması gerektiği adalet kavramının doğasında saklıdır. Zira ancak bilinçli bir canlı diğeriyle kurulan alışveriş ilişkisinin onun yaşam hakkına saygıyı barındırıp barındırmadığının farkına varabilir. Öte yandan bilinçsiz canlının yaşaması bilinçlinin inisiyatifindedir ve bilinçler toplumlaşabilir, toplumbilinç bireybilinçten büyük/üstün değildir ancak o da bir canlı bilinçtir. Bilinçsiz en büyük canlı kendi içinde hareket ve oluş barındıran doğa ve evrendir ki kapsamında bilinçli, bilinçsiz canlıların tümünü barındırır. Eğer bu hareket ve oluş kendince bir anlama sahipse onun da bilinçli olduğu söylenebilir. Öyle ki doğa ve evrenin dengesine verilebilecek bir zararın bilinçli canlıyı da kapsayacağını özellikle vurgulamak gerekir. Buna göre bilinçli bir canlı olarak insanın bir ötekiyle kurduğu alışveriş ilişkisinin kapsamında doğanın da olduğu bir temelde yaşam hakkına saygıyı esas alması gerektiği açıktır. Diğer yandan, söz konusu alışveriş ilişkisini kuran canlıların ikisi de bilinçliyse, kapsamında bilinçlerin huzurunun (manevi) ve yaşam kalitesinin (maddi) nitel ve nicel olarak gelişen bir yaşam hakkı saygısından söz etmek gerekecektir. Görüldüğü gibi adalet kavramının üç değişkeni, en az biri bilinçli olmak üzere iki canlı ve doğadır, o halde bu değişkenler bağlamı bir adalet tanımı yapılabilir. Adalet bir insan (bilinçli) ile bir öteki (canlı-bilinçli) arasında kurulan maddi ve manevi alışveriş ilişkisinde doğanın da dikkate alındığı, dinamik bir yaşam hakkına saygı dengesinin sağlanabilmesidir.

Adalet kavramı ile ilgili nitelemeler incelendiğinde; yukarıda vurgulanan doğa/evren ve bilinçsiz canlı değişkenlerinden öte [ki bu eksikliğin ortaya çıkardığı sorunların adının şimdilik gelecek kuşakların düşünülmesi ve çevresel sorunlar bağlamı vurgulandığı çalışmalar (Algan, 1995; Bahro, 1989; Baudrillard, 1998; Bookchin, 1994; Brzezinski, 1994; Castoriadis, 1993; Demirer, 1992; Elgin, 1994; Feyerabend, 1995; Fırat, 2003; Giddens, 1998; Kaplan, 1997; Metzner, 1994; Özdek, 1993; Özer, 2001; Popper, 2001; Tanilli, 2000; Touraine, 2000; West, 1994) gözden uzak tutulmamalıdır], *gerek Hume, Rousseau, Locke, Hobbes, Kant, Mill gibi birçok önemli düşünürün eserleri gerekse sonrası çalışmalar* (Deutsch, 1975; Gill, 1992; Gorowitz, 1981; Habermas, 1999; Jasso, 1980; Lerner, 1977; Rawls, 1999; Reeve, 2017; Robertson, 1998; Van Wormer, Kaplan & Juby, 2012) *itibarıyla daha çok toplumsal bir niteliği olduğuna dönük içerikle karşılaşmaktadır*. Nitekim TDK (2023) sözlüğünde adalet, (İngilizce: justice kelimesine karşılık olarak) "1. Haklı ile haksızın ayırt edilmesi, haklıya hakkının verilmesi. 2. Her şeyin olması gerektiği yerde bulunması, yerli yerinde olması. 3. Kendine ait olan alanda, kendi mülkünde tasarrufta bulunmak, başkasının hakkına saygılı olmak" gibi anlamlara sahiptir. Adalet kavramının yerine, daha çok adına sosyal/toplumsal adalet denilen bir kavramsalın kullanıldığı ve onun da kapsamında toplumbilinç ile bireybilinç alışveriş ilişkisinin olduğu söylenebilir.

Sosyal adalet ile ilgili düşünceler incelendiğinde; Rawls ve benzer düşünen diğer düşünürlere göre, temel hak ve ödevlerin eşit bölüşümü (Adams, 1965; Rawls, 1999) ile sosyal ve ekonomik eşitsizliklerin ancak toplumun en az avantajlı üyelerinin yararına olacaksa kabul edilebilir olabilen bir adalet anlayışına rastlanmaktadır (Rawls, 1999; Van den Bos, 2003). Öte yandan Nozick ve benzer düşünen diğer düşünürlerin sosyal adalet anlayışında, birey hak ve özgürlükleri temelinde bireyin biricikliğinin olması gerektiği vurgulanmaktadır (Folger ve Konovsky, 1992; McDaniel, Rios, Necochea, Stowell & Kritzer, 2001; Tanaka, 1999; Sağlam, 2007). Toplumdaki değerlerin dağıtımında her bir toplumsal üretim için farklı bir eşitlik anlayışının esas alınması gerektiği vurgusuyla Walzer'in adalet anlayışı (Hazır, 2012) ile sosyal adaleti sınıfsal farklılıkların olmadığı, bütün vatandaşların eşit kabul edildiği sosyal bir ideal (Miller, 2001) olarak gören görüşler de vardır. Sosyal adalet toplumsal bir yapı için söz konusu olan adalettir. Toplumsal bir yapı (yani toplum) da üyelerinin ihtiyaçlarını karşılama bazlı oluşturulmuş adına 'kurum' denilen alt yapılardan meydana gelir (Toprakçı, 2017). Kurumlar kuruluşları temelinde örgütlerle vücut bulurlar buna göre, 'Toplum' kavramı ile 'örgüt' kavramı arasındaki fark ancak 'toplum' kavramının 'örgüt' kavramını kapsaması ile açıklanabilir. Toplum daha büyük ve içinde sınırsız sayıda örgütü barındıran devasa bir

örgüt olarak görülebilir. O zaman sosyal/toplumsal adalet kavramı anlamı itibariyle örgütsel adalet kavramını biçimleyebilir (İçerli, 2010; Özen, 2002; Özmen, Timurcanday ve Özer, 2005).

Örgütsel adalet kavramı anlam olarak özellikle Rawls (1999) dezavantajlılar lehine eşitsizliğe göz yumulabileceği düşüncesi ile Adams'ın (1965) sosyal adalet anlayışlarıyla buluşabilir bir içeriğe sahip gibi gözükmetedir. İkiyi birleştirilerek bir "örgütsel adalet" tanımı yapmak gerekirse, benzer örgütler sarmalında bir örgütün üyelerinin örgüte kattıkları ile örgütten aldıklarının örgüt/ün/lerin diğer üyeleri bağlamı dengesel eşitliği olarak tanımlanabilir. Söz konusu dengesel eşitliğinin her bir örgüt üyesince nasıl görüldüğü/yorumlandığı ise 'örgütsel adalet algısı' olarak isimlendirilebilir. Greenberg (1990) 'örgütsel adalet algısını' algılanan adaletin iş ortamına yansması ya da iş ortamına ilişkin algılanan adalet olarak görmektedir. Bir örgütün faaliyetlerinin sağlıklı olarak işleyebilmesi için örgütsel adaletin sağlanması önemlidir. Bunun yapılabilmesi ise çalışanların benzer örgütler sarmalında örgüt/ün/lerin diğer üyeleri bağlamı dengesel bir eşitlik algısı içinde olmalarını sağlamayı gerektirir. Bu yapılabilirse çalışanlar örgüte sundukları girdileri artıracak (Yeniçeri, Demirel ve Seçkin, 2009) işlerine karşı olumlu tutum geliştireceklerdir. Örgütsel adalet; örgütsel çıktı veya kazanımların dağıtımının (dağıtım adaleti), örgütsel süreçlerin işleyişinin (işlemsel adalet) ve kişilerarası ilişkilerin (etkileşim adaleti) adilliğine dayanan üç alt boyutta incelenmiştir (Adams, 1965; Colquitt, 2001; Cropanzano, Prehar ve Chen, 2002; Greenberg, 1990).

Dağıtım adaleti, bir örgüt üyesinin elde ettiği kazanımların (görevler, mallar, hizmetler, fırsatlar, roller, statüler, ücretler, terfiler vb.) adil olmasına, çıktıların uygun, etik ve ahlaki olup olmadığına, ödüllerin adil dağıtılıp dağıtılmadığına ilişkin algılamayı ifade eder (Polat, 2007). Adams, dağıtım adaletini bir sosyal alışveriş veya etkileşimden elde edilen sonuçlarla ilgili algılanan adalet şeklinde tanımlamıştır (Nowakowski & Conlon, 2005). Dağıtım adaleti, kısaca örgütte çıktıların dürüstçe paylaşılmasıdır (Lambert, 2003). Bir diğer alt boyut olan işlemsel adalet, bir karar verilirken kullanılan işlem, uygulama ve yöntemlerin adil olmasıdır. Başka bir ifade ile işlemsel adalet, örgütsel kaynakların dağıtımından sorumlu olan yöneticilerin, dağıtımına ilişkin uygulamalarında adil davranıp davranmadıklarıyla ilişkili olarak çalışanlarda oluşan algıların yanı sıra; çalışanların elde ettikleri ödül, terfi ve ücretleri belirleyen süreçlerle ilgili adalet algılarını yansıtır (Altıntaş, 2007; Çakar ve Yıldız, 2009). Örgütte bireylerin birbirleriyle ilişkileri her bir üyenin algı ve tutumlarına yön verir. Bu temelde özellikle karar verici konumundakiler ile çalışanlar arasındaki ilişkilerin niteliği örgütsel adalet algısı üzerinde belirleyici olan bir diğer boyutun, etkileşim adaletinin kapsamını oluşturur (Karaeminoğulları, 2006). Etkileşim adaleti algısı, çalışan ve örgütsel prosedürleri uygulamakla yükümlü olanlar ile yöneticiler arasındaki iletişimden etkilenmektedir. Bu süreçte önemli olan saygı, dürüstlük ve nezaket gibi unsurlardır. Bu unsurlar, kişilerin adalet algılarını önemli ölçüde etkilemektedir. Bir işgörenin etkileşim adaletini düşük algılaması, yöneticisine veya buna neden olan birime karşı olumsuz tepkiler göstermesine yol açmaktadır (Söyük, 2007).

Sosyal adaleti sağlamanın önemli araçlarından biri olarak eğitim kurumunun kendisinde sosyal/örgütsel adaleti gerçekleştirmek (Kahraman, Karadağ & İşeri, 2023) diğer örgütlerle karşılaştırıldığında görece daha önemli gibi durmaktadır. Bu temelde gerek dünyada gerekse Türkiye'deki eğitim örgütlerinde paydaşların (öğretmenler, yöneticiler, denetçiler ve akademisyenler) örgütsel adalet algısını nasıl deneyimledikleri çok sayıda araştırmaya konu olmuştur. Araştırmalarda çeşitli eğitim örgütlerinde örgütsel adalet algısı incelenmiş ve bu algıyı etkileyen değişkenlerin de neler olduğu ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu araştırmanın yoğunlaştığı ülke, değişken ve araştırma türü temelinde, Türkiye'de eğitim örgütlerinde çalışanların örgütsel adalet algıları ile ilgili yapılan akademik çalışmaların bazılarında "cinsiyet" kavramının örneklem hakkında bilgi edinmek için kullanıldığı, ancak akademik tezlerde daha çok olmak üzere "cinsiyet" kavramının bir değişken olarak kullanıldığı görülmüştür (Gök, 2014; Akgüney, 2014; Bahçeci, 2014; Çökük, 2013; Kılıç, 2013; Kuru Çetin, 2013; Polat, 2007). Böyle olmasına rağmen alanyazın incelendiğinde eğitim örgütlerinde cinsiyet ile örgütsel adalet algısı üzerine bir meta-analiz çalışmasının olmaması bu araştırmanın yapılması gereğini doğurmuştur. Bu çalışma kapsamında eğitim örgütlerinde cinsiyet ile örgütsel adalet ilişkisinin sistematik ve kapsamıyla ortaya konması, elde edilecek geniş örneklemle cinsiyetin örgütsel adalet algısını belirleyip belirlemediği ya da her iki cinsiyet için örgütsel adalet algısının anlamlı şekilde farklılaşıp farklılaşmadığının ortaya konulması amaçlanmıştır. Böylece örgütsel adalet algısına ilişkin ilerde yapılacak olan araştırmalarda cinsiyetin bir değişken olup olmadığına ve uygulayıcıların da görevlerini icra ederken örgütlerinde

adaletin tesisinde cinsiyete dikkat edip etmemelerine dair fikir, kanaat oluşturmalarına katkı sağlanabileceği umulmaktadır. Bu bağlamda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Türkiye'deki eğitim örgütlerini konu edinen akademik çalışmalarda, örgütsel adalet algısı cinsiyete göre anlamlı farklılaşmakta mıdır?
2. Türkiye'deki eğitim örgütlerini konu edinen akademik tezlerde, örgütsel adalet ile cinsiyet arasında anlamlı farkın etki büyüklüğünü çeşitli moderatörler (tezin/çalışmanın; yılı, türü, yapıldığı alanı, uygulandığı kişileri, uygulanan okul türü ve uygulandığı bölge) etkilemekte midir?

YÖNTEM

Eğitim örgütlerinde cinsiyetin örgütsel adalet üzerindeki rolünü belirleyebilmek için gerçekleştirilen bu çalışmada meta-analiz yöntemi kullanılmıştır. Meta analiz, belli bir konuda bağımsız çalışmaları birleştirip geniş örnekleme ulaşılarak güçlü sonuçlar elde edilmesi amacıyla, araştırma bulgularının istatistiksel analizinin yapıldığı yöntemdir (Littel, Corcoran ve Pillai, 2008; Petitti, 2000; Cumming, 2012). Çalışma kapsamında bağımlı değişkeni örgütsel adalet, bağımsız değişkeni cinsiyet olan ve ilişkisel analize tabi tutulmuş nicel çalışmalar incelenmiştir. Çalışmalar YÖK tezde yayınlanmış, dili Türkçe olan, yüksek lisans ve doktora tezleri olup, tezlerin ölçek uygulamalarının Türkiye'deki eğitim kurumlarında uygulanmış olması ölçütü dikkate alınmıştır.

Çözümlenecek Tezlerin Belirlenmesi

Araştırma kapsamında incelenen çalışmalar, 2007-2023 tarihleri arasında YÖK'ün internet sayfasındaki YÖKTEZ de yayınlanmış tezler oluşturmaktadır. Tarama yapılırken YÖK'ün tez sayfasındaki "arama" kısmına "örgütsel adalet" yazılmış ve toplamda 883 teze ulaşılmıştır. Daha sonra bu tezlerin; başlık, özet ve örneklem kısımları incelenerek, eğitim örgütünde çalışılmış olan 130 tez tespit edilmiştir. Tespit edilen tezler içerisinde a) yönteminin nicel araştırma olması, b) Çalışmanın kadın ve erkek katılımcı sayısının verilmiş olması, c) "Genel örgütsel adalet algısına" yönelik kadın ve erkek katılımcılara ait aritmetik ortalama ve standart sapmalarının veya çalışmada "p değerlerinin" verilmiş olması ölçütleri temelinde elemeye tabi tutulmuştur. Eleme sonucunda toplam 44 çalışma; 11'i nicel olmaması, 33'ü ise (29'u genel puanı olmaması) yeterli ve gerekli veriyi barındırmadıkları için çalışmaya dahil edilmemiştir. Genel puanı olmayan 29 çalışmanın yazarlarına ulaşılmaya çalışılmış fakat sonuç alınamamıştır. Bu eleme sonucunda çalışmaya dahil edilen tez sayısı 86'dır. Dahil edilen tezlerin tümü; eğitim örgütlerini konu edinen, *genel örgütsel adalet algısını* cinsiyet değişkenli ölçen, nicel yöntemle yapılmış ve çalışmada standart ortalama farkını bulmaya yarayan veri setlerini içermektedir.

Tezleri Kodlama

Meta-analizde kullanılan etki büyüklüğü çeşitlerinden biri Standardize Ortalamalar Farkı (SOF)'dır. Alanyazında Cohen d olarak bilinen SOF'u hesaplamak ve olası moderatörlere ulaşabilmek için, her bir çalışmadan aşağıdaki bilgiler elde edilmiştir:

- a) Örneklem büyüklüğü (erkek ve kadın),
- b) Yazar tarafından tercih edilen kodlama planı (cinsiyet nasıl kodlandı?),
- c) Etki büyüklüğünü hesaplamak için nicel veri (r, t, F istatistiği ve X2), p değerleri, ya da ortalama ve standart sapma değerleri.

Bu çalışma için kadın ve erkek kodlanması erkek=0 kadın=1 şeklindedir. Tam ters şekilde kodlanmış bir veriye ulaşıldığında bu çalışmanın kodlama planına dönüşüm yapılmıştır. Böylece, negatif işaretli bir d örgütsel adalet algısı erkeklerin daha fazla puan aldığını gösterirken pozitif d kadınların örgütsel adalet algısı her bir boyutunda daha fazla puan aldığını göstermektedir.

Ayrıca, tüm çalışmalar, analiz edilmek için altı farklı moderator kategorisinde de kodlanmıştır. Bunlar:

- a) Çalışmaların yılı
- b) Çalışmada ulaşılan tez türü (Yüksek Lisans→Y, Doktora→D),

- c) Çalışmaların eğitim bilimleri alanında yapıp yapılmadığı (Eğitim bilimlerinde yapılanlar →EB, Eğitim bilimleri dışında yapılanlar→EBDİŞİ),
- d) Çalışmaların örnekleme (Öğretmen→Ö, Yönetici ve Öğretmen→Y+Ö, Yönetici ve tüm paydaşlar→Y+P, Üniversite Öğretim Görevlisi→ÜÖG),
- e) Çalışmaların yapıldığı örneklemlerde seçilen okul düzeyleri (ilkokul→İ, Ortaokul→O, Lise→L, Üniversite→Ü)
- f) Çalışmaların örnekleminin uygulandığı bölge (Tümü, Ege, Akdeniz, Karadeniz, Marmara, İç Anadolu, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu)

Meta analiz çalışmasında genel örgütsel adaletle ilişkili toplamda 86 etki büyüklüğü hesaplanmış olup, çalışma örnekleminin 20.503'ü kadın, 16.689'ı erkek olmak üzere toplam 37.192 katılımcıdan oluşmaktadır.

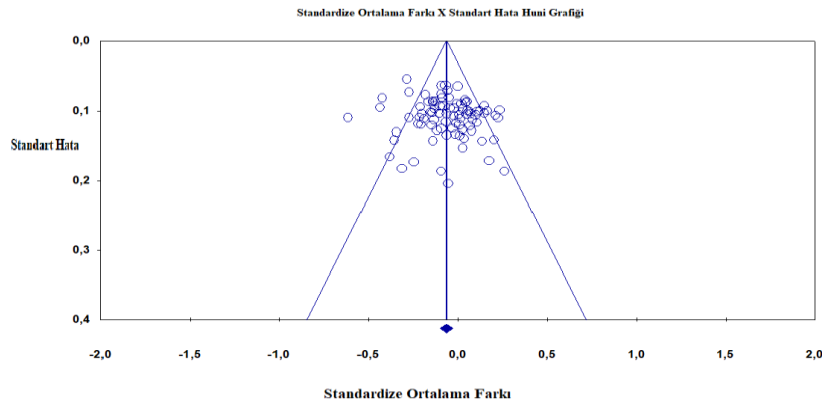
Araştırmanın güvenilirliği kapsamında incelenen makalelerin dahil edilme/edilmeme aşamaları iki araştırmacı tarafından değerlendirildi. Bu kapsamda bir kodlama sayfasındaki her bir kontrol listesi ögesi bağımsız olarak kontrol edildi ve 5 adet çalışma iki araştırmacı tarafından beraberce kontrol formuna kodlandı. Geriye kalan 81 adet dahil edilmiş çalışma iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı kodlandı. İki kodlayıcı arasındaki güvenilirlik (IRR) korelasyon ve Cohen kappa istatistiği SPSS 17. Programı kullanarak hesaplandı ve sırasıyla % 94 ve 0,92 değerleri bulundu. Anlaşmazlık olması halinde, araştırmacılar nihai kararı vermek için üçüncü bir kodlayıcıya danışmayı planladılar ancak hiçbir maddede kodlayıcılar arasında herhangi bir fikir ayrılığına rastlanmadı.

Etki büyüklüğü hesaplamaları Comprehensive Meta-Analysis (Version 2.0) yazılımı kullanılarak yapıldı. İstatistiki sonuçlara göre kullanılacak modele karar verilebilmesi için meta-analizde heterojen-homojenliği test etmeyi amaçlayan Q istatistiği incelenerek Q değerinin anlamlı çıkması halinde heterojenliğin kabul edilmesi ve dolayısıyla rassal etkiler modelinin kullanılmasının (Borenstein, Hedges, Higgins & Rothstein, 2013) uygun olacağı kararlaştırıldı. Etki büyüklüğüne ilişkin yapılan araştırmalarda, varyansın oranını ortaya çıkaran ve 0-100 arasında değişen I^2 değerinin meta-analizde kullanılması meta-analiz sonucunda etki büyüklüğü hakkında bilgi vermek için önem teşkil etmektedir. Bu değer yorumlanmasında 25 düşük, 50 orta ve 75 yüksek olarak değerlendirilmektedir (Higgins, Thomson, Deeks ve Altman, 2003).

BULGULAR

Yayın Yanlılığı

Yayın yanlılığı, istatistiksel anlamlı bulunan çalışmaların yayınlanması eğilimi anlamına gelmektedir. Yayın yanlılığı hesaplanacak ortalama etki büyüklüğünü etkiler ve olması gerekenden daha yüksek gösterir (Borenstein vd., 2013). Bu çalışmada yayın yanlılığı; huni saçılım grafiğine bakılmıştır. Grafik 1 incelendiğinde, huni grafiğinin simetrik olduğu görülmektedir. Dolayısıyla huni saçılım grafiği açısından yayın yanlılığı gözükmemektedir.

Grafik 1. Yayın yanlılığına ilişkin huni grafiği

Huni grafiğinin yanı sıra yayın yanlılığının test edilmesi için dört yöntem kullanılmıştır. Bunlar: Orwin'in Korumalı Sayısı, Egger testi, Duval ve Tweedie'nin kırp doldur yöntemi ve Kendal'dır. Bu dört istatistiğin seçilme nedeni alanyazında yapılan çalışmalarda sıkça kullanılıyor ve anlaşılabilir olmasıdır. Bu testlere yönelik bulgular Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Örgütsel adaletin için yayın yanlılığı test sonuçları.

Örgütsel Adalet algısı	Orwin'in Korumalı Sayısı	Duval ve Tweedie'nin Kırp Ve Doldur Yöntemi		Egger Testi	Kendal tau b
	"önemsiz" SOF* için gerekli çalışma sayısı	Kırılan çalışma	SOF Gözlenen (doldurulan)		
Kadın	0,01 SOF için 524	17	-0,06219(-0,10718)	$P1=0,06$ (2 kuyruk)	0,23
Erkek		0	-0,06219(-0,06219)	$P2=0,11$ (2 kuyruk)	0,45

*SOF: Standardize Ortalamalar Farkı

Örgütsel Adalet Algısı için Orwin'in Korumalı Sayısı dahil edilen toplam 86 çalışmanın yaklaşık 6 katı kadardır. İkinci olarak, veriler için kırılan çalışmalar doldurulunca hesaplanan yeni SOF ne büyüklük açısından ne de yönü açısından dikkate değer bir farklılık göstermemektedir. Egger test sonuçlarının tamamı .05 düzeyine yakın ya da üstündedir ki bu huni grafiğinin asimetrik olmadığını bir kanıttır. Son olarak Kendal tau b değeri de hesaplanmış ve tau b değerlerinin anlamsız olduğu görülmüştür (tau b1 = .23, tau b2 = .45, $p > .05$). Tüm bu veriler bu meta-analiz çalışmasında yayın yanlılığının saptanmadığını göstermektedir.

Analizler

Cinsiyetin örgütsel adalet algısı üzerindeki etkisini ortaya koymayı hedefleyen bu araştırmada dahil etme ölçütlerini karşılayan 86 bağımsız çalışma ve bu çalışmalara ait 86 etki büyüklüğü kullanılmıştır. Bu çalışmalarla meta-analizde örneklem sayısı 37.192'e ulaşılmıştır. Örneklem sayısının 20.503'ü kadın, 16.689'ı erkektir. Meta-analizde hangi modelin kullanılacağına karar verebilmek için Q istatistiği öncelikle hesaplanmış ve bu değer anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır, $[Q(86) = 202,788, p < .001]$. Ayrıca I2 değerinin de 58,084 olduğu görülmüş ve orta düzeyde varyans oranının olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar ışığında meta-analizde rassal etkiler modelinin kullanılmasına karar verilmiştir.

Rassal etkiler modeli kullanılarak gerçekleştirilen, cinsiyetin örgütsel adalet üzerindeki etkisini ortaya çıkaran meta-analiz sonuçları Tablo 2'de sunulmuştur.

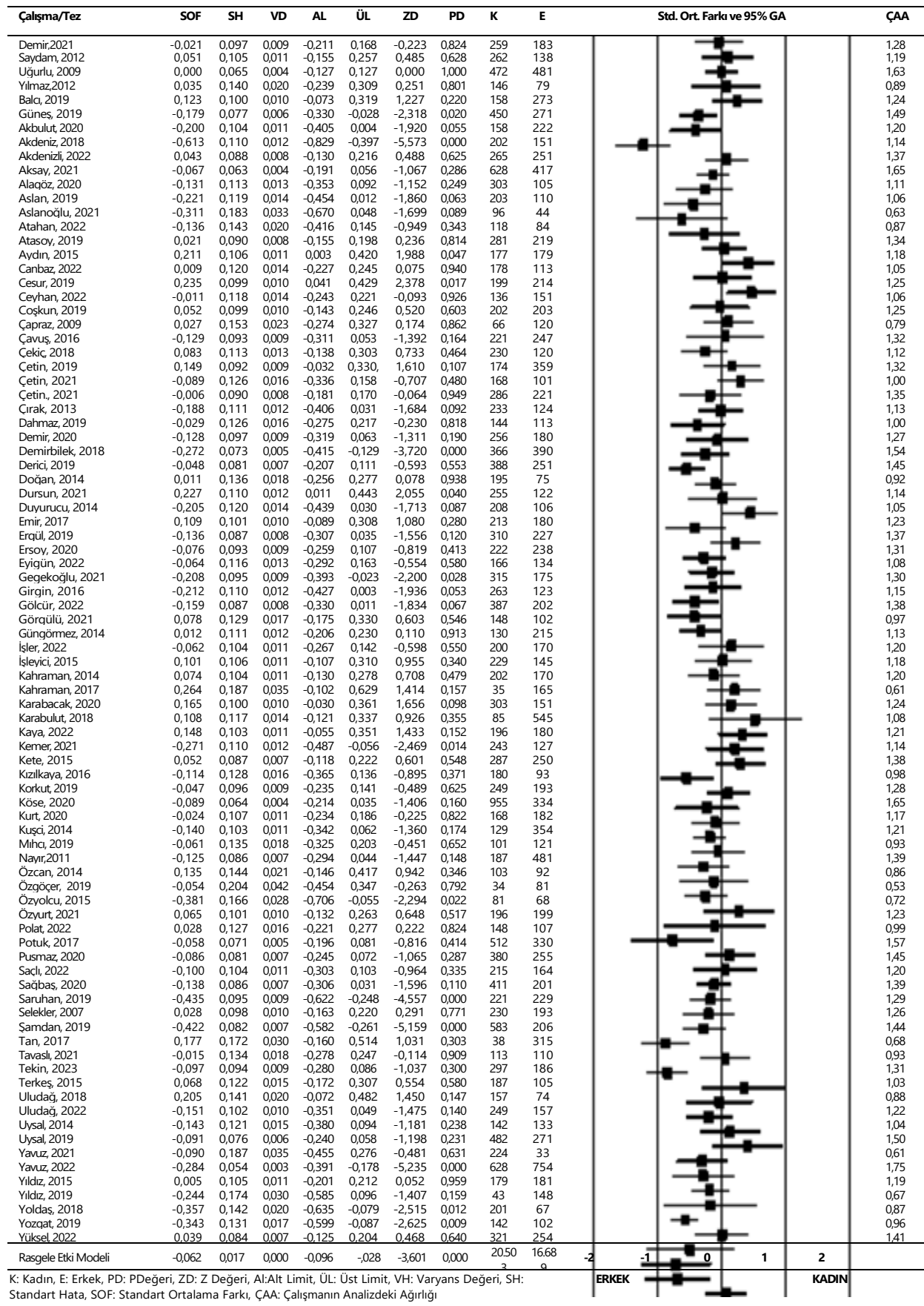
Tablo 2. Cinsiyetin örgütsel adalet üzerindeki meta-analiz sonuçları

Değişken	N		k	d	%95 GA		Q	I2
	Kadın	Erkek			Alt limit	Üst limit		
Örgütsel Adalet	20.503	16.689	86	-0,062	-0,096	-0,028	202,788	58,084

Not. Rassal etkiler model; * $p < .01$; GA güven aralığı; Q homojenlik ölçümü; I2 Higgins ve Thompson heterojenlik ölçümü

Tablo 2'den anlaşılabileceği üzere, rassal etkiler modeline ait meta-analiz sonucunda cinsiyetin örgütsel adalet algısı üzerinde anlamlı düzeyde bir etkiye sahip olduğu saptanmıştır [$k=86, d = -.062, \%95GA (-.096, -.028), p < .05$]. Bu durum kadınlarla erkeklerin örgütsel adalet algılarının farklı olduğu ve bu farklılığın erkekler lehine olduğunu göstermektedir. Analiz ile ilgili orman grafiği Grafik 2'de verilmiştir.

Orman grafiği, analiz edilen her bir ve analize dâhil edilen tüm çalışmaların etki büyüklüğü ile güven aralığını gösterir (Lewis & Clarke, 2001). Bu çalışmanın orman grafiği Grafik 2 de verilmiştir.

Grafik 2. Örgütsel Adalet Meta Analiz Çalışmasına ait Orman Grafiği

Grafik 2’de örgütsel adaletin eğitim kurumlarındaki çalışanların cinsiyete etkisine ait orman grafiğine yer erilmiştir. Şekilde meta-analize dahil edilen her bir çalışmaya ait çalışma ağırlıkları yer almaktadır. Araştırmaya dahil edilmiş olan çalışmaların ağırlıklarının birbirine yakın olduğu gözlenmektedir.

Moderatör Analizleri

Çeşitli moderatörlerin örgütsel adalet algısı ile cinsiyet ilişkisini etkileyip etkilemediğinin değerlendirilmesi bu çalışmanın bir diğer amacıdır. Çalışmanın moderatörleri ise, çalışmaların yılı, çalışmalarda ulaşılan tez türü, çalışmaların eğitim bilimleri alanında yapıp yapılmadığı, çalışmaların örnekleme, çalışmaların yapıldığı örneklemin okul düzeyleri, çalışmaların örnekleminin uygulandığı bölge olarak belirlenmiştir. Çalışmalara ait genel etki büyüklüğünün yönü ve boyutunu etkileyebilecek etkenler moderatör olarak belirlenmiş olup, bu moderatörleri belirlemek araştırmacıya bırakılmıştır. Bu çalışma açısından sentezlenen etki büyüklüğünü etkileyebileceği düşünülen bu moderatörlerin veri giriş tablosu Ek 3’te verilmiştir. Belirlenen analizler doğrultusunda moderatör analizleri yapılmış, bu kategorik moderatörlerin analizleri Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3.Örgütsel adalet için moderatör analizleri

<i>Moderator</i>	<i>K</i>	<i>%k</i>	<i>d</i>	<i>SE</i>	<i>95% CI</i>		<i>Qb</i>	<i>df(Q)</i>	<i>p</i>
					<i>Lower</i>	<i>Upper</i>			
Year of Studies	86	100					15,530	14	0,343
2007	1	1,16	0,028	0,098	-0,163	0,220			
2009	2	2,33	0,004	0,060	-0,113	0,121			
2011	2	2,33	-0,152	0,070	-0,289	-0,015			
2012	1	1,16	0,035	0,140	-0,239	0,309			
2013	1	1,16	-0,188	0,111	-0,406	0,031			
2014	6	6,98	-0,018	0,048	-0,112	0,075			
2015	6	6,98	0,039	0,063	-0,084	0,162			
2016	3	3,49	-0,152	0,062	-0,273	-0,031			
2017	4	4,65	0,065	0,071	-0,075	0,205			
2018	6	6,98	-0,145	0,125	-0,390	0,099			
2019	19	22,09	-0,089	0,044	-0,174	-0,003			
2020	9	10,47	-0,081	0,031	-0,142	-0,020			
2021	11	12,79	-0,055	0,045	-0,143	0,034			
2022	14	16,28	-0,055	0,039	-0,131	0,021			
2023	1	1,16	-0,097	0,094	-0,280	0,086			
Thesis Type of Studies	86	100					1,646	1	0,200
PhD	10	11,63	-0,116	0,044	-0,202	-0,029			
Master's Degree	76	88,37	-0,054	0,019	-0,091	-0,017			
Whether it has been done in the field of	86	100					0,196	1	0,658
ES	81	94,19	-0,064	0,018	-0,100	-0,028			
NON ES	5	5,81	-0,044	0,041	-0,124	0,036			
Sample of Studies	86	100					3,843	3	0,279
T	74	86,05	-0,048	0,017	-0,081	-0,014			
UL	2	2,33	-0,134	0,069	-0,269	0,001			
A+T	9	10,47	-0,172	0,076	-0,322	-0,023			
A+S	1	1,16	-0,090	0,187	-0,455	0,276			
School Levels of Studies	86	100					3,489	7	0,836
Pre+P+S+H	17	19,77	-0,053	0,036	-0,123	0,017			
P	11	12,79	-0,027	0,035	-0,095	0,041			
P+S	20	23,26	-0,046	0,041	-0,126	0,034			
P+S+H	16	18,60	-0,061	0,039	-0,138	0,016			
H	10	11,63	-0,077	0,045	-0,166	0,011			
S	7	8,14	-0,164	0,098	-0,355	0,028			
S+H	3	3,49	-0,066	0,076	-0,215	0,083			
U	2	2,33	-0,134	0,069	-0,269	0,001			
Implementation Region	86	100					13,751	7	0,056
Mediterranean	6	6,98	0,016	0,037	-0,057	0,088			
Eastern Anatolia	7	8,14	-0,152	0,046	-0,242	-0,062			
Aegean	14	16,28	0,006	0,035	-0,064	0,075			
Southeast Anatolia	5	5,81	-0,111	0,106	-0,319	0,098			
Central Anatolia	12	13,95	-0,127	0,055	-0,234	-0,020			
Black Sea	11	12,79	-0,046	0,030	-0,104	0,012			
Marmara	30	34,88	-0,061	0,031	-0,122	0,000			
All	1	1,16	-0,125	0,086	-0,294	0,044			

K: Çalışma Sayısı, %k: Çalışmanın Yüzdesi, d:Etki büyüklüğü, SE: Standart Hata, GA: Güven Aralığı
homojenlik ölçümü, p: Anlamlılık düzeyi

,Qb: Moderatör etkilerin cinsiyetle arasındaki homojen uyumu, Q:

Tablo 3'te çalışmaya dahil edilen tezler, yapıldığı yıla göre incelendiğinde, bağımlı değişken olarak örgütsel adaletin incelendiği çalışmaların en fazla 2019 yılında olduğu (%22,09) ve geçmişten günümüze geldikçe örgütsel adalet ile ilgili çalışmaların fazlaştığı, özellikle 2019 yılından sonra artışa geçtiği görülmüştür. Yapılan meta analiz sonucunda örgütsel adalet algısı ile cinsiyet arasındaki ilişkiye dayalı olarak hesaplanan etki büyüklüğü, çalışmaların yılı moderatörü etkisine göre farklılaşmamaktadır ($p > .05$).

Çalışmaya dahil edilen tezler, türüne göre incelendiğinde, bağımlı değişken olarak örgütsel adaletin incelendiği çalışmaların en fazla yüksek lisans tezi (%88,37) olduğu görülmüştür. Ancak yapılan meta analiz sonucunda örgütsel adalet ve cinsiyet arasındaki ilişkiye dayalı olarak hesaplanan etki büyüklüğü, çalışmaların türü moderatörü etkisine göre farklılaşmamaktadır ($p > .05$).

Çalışmaya dahil edilen tezler, yapıldığı alan itibarıyla incelendiğinde, bağımlı değişken olarak örgütsel adaletin incelendiği çalışmaların en fazla eğitim bilimleri alanında yapılan çalışmalarda olduğu (%94,19) görülmüştür. Yapılan meta analiz sonucunda örgütsel adalet ve cinsiyet arasındaki ilişkiye dayalı olarak hesaplanan etki büyüklüğü, çalışmaların eğitim bilimlerinde yapıp yapılmadığı moderatörü etkisine göre farklılaşmamaktadır ($p > .05$).

Çalışmaya dahil edilen tezler, uygulandığı kişilere göre incelendiğinde, bağımlı değişken olarak örgütsel adaletin incelendiği çalışmaların en fazla sadece öğretmenler ile yapılan çalışmalarda (% 86,05) olduğu görülmüştür. Yapılan meta analiz sonucunda örgütsel adalet ve cinsiyet arasındaki ilişkiye dayalı olarak hesaplanan etki büyüklüğü, çalışmaların uygulandığı kişiler moderatörü etkisine göre farklılaşmamaktadır ($p > .05$).

Çalışmaya dahil edilen tezler, uygulandığı okul türüne göre incelendiğinde, bağımlı değişken olarak örgütsel adaletin incelendiği çalışmaların en fazla ilkökul ve ortaokulun beraber seçildiği örneklem grubunda (%23,26), en az ise üniversitede (2,33) yapıldığı görülmüştür. Ancak yapılan meta analiz sonucunda örgütsel adalet ve cinsiyet arasındaki ilişkiye dayalı olarak hesaplanan etki büyüklüğü, çalışmaların okul türü moderatörü etkisine göre farklılaşmamaktadır ($p > .05$).

Çalışmaya dahil edilen tezler uygulama yapıldığı bölgelere göre incelendiğinde bağımlı değişken olarak örgütsel adaletin incelendiği çalışmaların en fazla Marmara Bölgesinde (34,88), en az ise tüm bölgelerde karışık olarak yapılan çalışmalar (%1,16) olduğu görülmüştür. Ancak yapılan meta analiz sonucunda örgütsel adalet ve cinsiyet arasındaki ilişkiye dayalı olarak hesaplanan etki büyüklüğü, çalışmaların uygulandığı bölge moderatörü etkisine göre farklılaşmamaktadır ($p > .05$).

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmanın amacı eğitim örgütlerindeki örgütsel adalet ile cinsiyet ilişkisi için standart ortalamalar farkını ortaya koymak ve olası cinsiyet farklılığını bir dereceye kadar açıklayabilecek moderatörleri belirlemektir. Bu bağlamda Türkiye'deki eğitim örgütlerini konu edinen örgütsel adalet algısı ve cinsiyet ilişkisini ortaya koyan tezler incelenmiştir. Yapılan araştırma Türkiye örneklemlili tezler olduğundan ve yurtiçi ve yurtdışı örneklemlili meta analiz çalışması da olmadığından bu bölümde; yurtiçi makale türü çalışmalar ile yurtdışı örneklemlili çalışmalar eşliğinde bir tartışmaya yer verilmiştir.

Araştırmanın sonucuna göre; Türkiye'deki eğitim örgütlerinde örgütsel adalet algısının cinsiyete göre erkekler lehine anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Türkiye'deki makaleler incelendiğinde; Oğuz (2011), Çakar (2015), Şamdan ve Başkan (2019)'ın eğitim örgütlerinde yaptığı çalışmalarda erkekler lehine anlamlı farklar çıktığı görülmektedir. Yurtdışı çalışmalar da erkekler lehine çıkan araştırmalar şöyledir: Jepsen ve Rodwell (2010) Avusturalya'da yapılan çalışmalarında cinsiyet farklılığının eğitim örgütlerindeki örgütsel adaleti etkilediğini belirttiktedirler. Yine Ramamoorthy ve Flood (2004) tarafından İrlanda'da yapılan araştırmada örgütsel adalet algılarının kadınlarda erkeklerden daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Lee, Pillutla ve Law (2000) tarafından Hong Kong'da yapılan çalışmada aynı şekilde örgütsel adalet alt boyutu olan prosedürel adalet kapsamında örgüt içerisinde sorumluluklarını yerine getirme, var olan sözleşmeye hakkıyla uyma, amirlerine ve arkadaşlarına adil davranma davranışlarının erkeklerde kadınlara göre daha yüksek çıktığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Türkiye'deki makaleler incelendiğinde; kadınlar lehine anlamlı farklar çıkan çalışmaya ulaşılamamıştır. Yurtdışı çalışmalar da kadınlar lehine anlamlı olan araştırmalar şöyledir: Warner, Culatta ve James (2013) ABD'de yaptığı araştırmada; örgütsel adalet algısının cinsiyetten ziyade statüye göre değiştiğini vurgulamışlardır. Yine eğitim örgütlerinde yapılan çalışmalar içerisinde de Arogundade, Arogundade ve Oyebanji (2015) tarafından Nijerya da yapılan çalışmada okul içerisinde kadın öğretmenlerin erkeklere göre örgütsel bağlılık algısının yüksek olduğu ve bu bağlılığın doğrudan örgütsel adaleti olumlu yönde geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra Ansari, Moazzam, Jabeen ve Salman (2016) tarafından Pakistan üniversitelerinde yapılan çalışmalarında cinsiyetin adalet algılarını etkilediği söylemiştir. Aynı çalışmada araştırmacı örgütsel adalet algısının cinsiyet yönünden farklılaşıp farklılaşmadığı ile ilgili literatür çalışması yapmış ve alan yazındaki çalışmaların erkekler lehine bir farklılık olduğunu söylemiştir. Ancak kendi çalışmaları incelendiğinde beklenenin aksine örgütsel adalet algılarının kadınlarda erkeklerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak görüldüğü üzere alanyazındaki çoğu çalışma sonucuna göre eğitim örgütlerinde erkeklerin örgütsel adalet algıları kadınlara göre yüksektir.

Araştırmanın bir diğer sonucu da incelenen tezlerde sadece 19 tezin istatistiksel olarak örgütsel adalet algısının cinsiyet farklılıklarına göre değiştiği ile ilgili anlamlı verilerden oluşmasıdır. Bu durum yapılan meta analiz çalışmasının çoğunu anlamsız verileri barındırmış çalışmaları birleştirilerek bir etki büyüklüğü oluşturduğunda anlamlı bir sonuca ulaşılabildiğini göstermesi açısından önemlidir. Nitekim Üstün ve Eryılmaz'a göre de (2014) meta analizin bir araştırma sentezi olarak, geniş kapsamlı çok sayıda araştırma sonuçlarının anlamlı biçimde birleştirilmesi ve yorumlanmasını sağlamaya yaradığı bu yönüyle alanyazındaki tutarsız sonuçları açıklamada güçlü bir araç olduğunu belirtmektedirler.

Araştırmanın ikinci sonucu; cinsiyet ve örgütsel adalet algıları arasındaki bağlantının çeşitli moderatörlere (tezin/çalışmanın; yılı, türü, yapıldığı alanı, uygulandığı kişileri, uygulanan okul türü ve uygulandığı bölge) göre değişmiyor olmasıdır. Bu bağlamda örgütsel adalet algısının cinsiyete göre farklılaşması ile ilgili incelenen çalışmalarda bir meta analiz çalışmasına ulaşılamadığı için, ilgili bağımlı ve bağımsız değişkenleri etkileyen moderatör etkinin olup olmadığı sonucu, bu araştırmanın bir sonucu olarak, ilk kez söylenmiştir. Bu yönü ile bu araştırmanın, konuyu derinleştirecek ve geliştirecek araştırmalar açısından alanyazında önemli bir yol gösterici olacağına inanılmaktadır.

Bu araştırma Türkiye'deki tezlerle sınırlı tutularak yapılmıştır. Araştırmacılara Türkiye'deki makaleler bağlamalı meta analiz çalışmaları yapmaları önerilebilir. Diğer yandan başka ülkelerde yapılmış örgütsel adalet ile cinsiyet ilişkisi çalışmaları ulusal ve uluslararası bir nitelikte meta analize tabi tutulabilir. Öte yandan çalışmanın tez veya makaleliği ile ulusal ya da uluslararasılığı birer moderatör olarak değerlendiren çalışmalar da önerilebilir. Ayrıca eğitim kurumlarında kadınların örgütsel adalet algısının erkeklere göre düşüklüğünün nedenleri araştırılabilir.

Eğitim yöneticilerine örgütlerindeki kadın personelin örgütsel adalet algısını yükselten; etkileşim, işlemsel ve dağıtım uygulamalarına önem vermeleri ve veya onların örgütsel algılarını düşüren etkileşim, işlemsel ve dağıtım uygulamalarından da uzak durmaları ya da azaltmaları önerilebilir.

Telif Hakları: e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi'nde yayınlanan çalışmalar Creative Commons Atıf-Ticari Olmayan 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

Etik beyanı: Bu çalışmada Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesinde belirtilen kurallara uyulduğunu ve Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemlere dayalı hiçbir işlem yapmadığımızı beyan ederiz. . Aynı zamanda tüm yazarların çalışmaya katkıda bulunduğu, yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışmasının bulunmadığını, etik ihlallerde tüm sorumluluğun makale yazarlarına ait olduğunu beyan ederiz.

Yazar Katkıları: Kavramsallaştırma, Toprakçı, E. ve Güngör, A.; metodoloji, Toprakçı, E. ve Güngör, A.; validasyon, Güngör, A. ve Güngör A., A.; analiz, Güngör, A.; yazma, inceleme ve düzenleme, Toprakçı, E. ve Güngör A., A.; denetim, Güngör, A; proje yönetimi, Toprakçı, E.

Finansman: Bu araştırma herhangi bir fon almamıştır. Kurumsal İnceleme Kurulu Açıklaması: Bu çalışmamızda, "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesinde" belirtilen kurallara uyulduğunu ve "Bilimsel Araştırma ve Yayınlar Karşı Eylemlere" dayalı herhangi bir işlem yapmadığımızı beyan ederiz. Yayın Etiği". Aynı zamanda tüm yazarların çalışmaya katkıda bulunduğu, yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışmasının bulunmadığını, etik ihlallerde tüm sorumluluğun makale yazarlarına ait olduğunu beyan ederiz.

Veri Kullanılabilirliği Beyanı: Bu çalışma sırasında oluşturulan veya analiz edilen veriler, talep üzerine yazarlardan temin edilebilir.

Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması olmadığını, tüm yazarların çalışmaya katkıda bulunduğunu, tüm etik ihlallerde tüm sorumluluğun makale yazarlarına ait olduğunu beyan ederiz.

KAYNAKÇA

(*) ile işaretlenmiş kaynaklar, meta-analize dahil edilen çalışmaları göstermektedir

- Adams, J.S. (1965). Inequity in social exchange. L.Berkowitz (Ed.), *Advances in Experimental Social Psychology*, 2, 267-269. San Diego AcademicPress.
- Akbulut, A. (2020). *Öğretmenlerin örgütsel adalet ve örgütsel destek algılarının örgütsel sinizm tutumuna yönelik etkisinin incelenmesi*. [Unpublished master's thesis] İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul. (*)
- Akdeniz, A. (2018). *Eğitim örgütlerinde öğretmenlerin örgütsel adalet algıları ile işle bütünleşme algıları arasındaki ilişki ve bazı değişkenlere göre incelenmesi*. [Unpublished master's thesis], Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Akdenizli, N., O. (2022). *Okul yöneticilerinin örgütsel adalet davranışlarına ilişkin öğretmen algıları ile örgütsel muhalefet düzeyleri arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun. (*)
- Akgüney, E. (2014). *Öğretmenlerin örgütsel adalet algılamaları ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasında ilişki*. [Unpublished master's thesis]. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Aksay, O. (2021). *Öğretmenlerin örgütsel adalet, örgütsel dürüstlük ve iş doyumu düzeylerine yönelik algıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. [Unpublished PhD thesis], Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu. (*)
- Alagöz, E. (2020). *İlkokul öğretmenlerinin örgütsel adalet algıları ile örgütsel sessizlik ve örgütsel güven algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Unpublished master's thesis], İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul. (*)
- Algan, N. (1995). Çevre gerçeğinin küresel düzeyde ele alınışı, *Yeni Türkiye (5)*, Çevre Özel Sayısı. 210-219.
- Altıntaş, F. Ç. (2007). Örgüt Yapısının Örgütsel Politika ve İşlem Adaleti Üzerine Etkisinin Yapısal Denklem Modellemesi Yardımıyla Analizi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 151-168.
- Ansari, N., Moazzam, A., Jabeen, N.ve Salman, Y. (2016). Gender And Perceptions Of Organizational Justice: A Study Of University Of The Punjab. *Pakistan Journal of Women's Studies*, 23(1),1024-1256.
- Arogundade,O.T., Arogundadeand, A.B. ve Oyebanji, O.H. (2015). Influence of Perceived Organizational Justice on Teachers' Commitment in Selected Secondary Schools in Lagos State, *Nigeria. Journal of Scientific Research & Reports*, 4(7): 605-613
- Aslan, S. (2019). *Okul yöneticilerinin liderlik stillerinin öğretmenlerin örgütsel adalet düzeyleri üzerindeki etkisinde örgütsel bağlılığın aracılık rolü*. [Unpublished master's thesis], Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul. (*)
- Aslanoğlu, Ö. (2021). *Öğretmenlerin örgütsel adalet algısı ile sinizm düzeyleri arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul. (*)
- Atahan,K.(2022). *Özel eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin öğretim duygu durumları, örgütsel destek algıları ve tükenmişlik düzeyleri*. [Unpublished master's thesis], Uşak Üniversitesi, Uşak. (*)
- Atasoy, D., Ç. (2019). *İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin iş yaşamındaki yalnızlık düzeyleri ile örgütsel adalet algıları arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun. (*)
- Aydın, K. (2015). *İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin örgütsel adalet algıları ile işe yabancılaşma algıları arasındaki ilişki (uşak ili örneği)*. [Unpublished master's thesis], Uşak Üniversitesi, Uşak. (*)
- Bahçeci, F. (2014). *Öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin etik liderlik davranışları, öğretmenlerin karşılaştığı yıldırma davranışı ve örgütsel adalet arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Unpublished master's thesis]. Mevlana Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Bahro, R. (1989), *Nasıl sosyalizm, hangi yeşil, ne için sanayi*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları (Der. T. Bora).
- Balcı, İ. (2019). *Mesleki ve teknik anadolu liselerinde görev yapan öğretmenlerin örgütsel adalet ve örgütsel bağlılık seviyelerinin incelenmesi*. [Unpublished master's thesis], Harran Üniversitesi, Şanlıurfa. (*)
- Baudrillard, J. (1998). *Kusursuz cinayet*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları (Çev. N. Sevil)
- Bookchin, M. (1994), *Özgürlüğün ekolojisi - Hiyerarşinin ortaya çıkışı ve çözülüşü*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, (Çev.: A. Türker)

- Borenstein, M., Hedges, L.V., Higgins, J.P.T. & Rothstein, H.R.(2013). *Meta-analize giriş* (S.Dinçer, Çev.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Brzezinski, Z. (1994). *Kontrolenden çıkmış dünya*, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları Genel Yayın: 337, Sosyal Felsefi Dizi: 41, (Çev.: H. Menemencioğlu)
- Canbaz, S. (2022). *İlkokul ve ortaokullarda çalışan öğretmenlerin örgütsel adalet ve örgütsel sessizlik algıları arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale. (*)
- Castoriadis, C. (1993). *Dünyaya İnsana ve tabiata dair*, İstanbul: İletişim Yayınları, (Çev.: H. Tufan).
- Cesur, A. (2019). *Okul yönetiminde kayırmacılık ve örgütsel adalet arasındaki ilişki (Afyonkarahisar ili örneği)*. [Unpublished master's thesis], Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya. (*)
- Ceyhan, İ. (2022). *Sınıf öğretmenlerinin örgütsel adalet algılarının incelenmesi (Bir karma yöntem araştırması)*. [Unpublished master's thesis], Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Ağrı. (*)
- Colquitt, J. A. (2001). On the dimensionality of organizational justice: A construct validation of a measure. *Journal of Applied Psychology*, 86, 386-400.
- Coşkun, B. (2019). *Devlet okullarında öğretmenlerin işyeri saldırganlığı davranışları ve örgütsel adalet ile ilişkisi*. [Unpublished master's thesis], Ankara Üniversitesi, Ankara. (*)
- Cropanzano, R., Prehar, C. A., ve Chen, P. Y. (2002). Using Social Exchange Theory to distinguish procedural from interactional justice. *Group & Organization Management*, 27(3), 324-351.
- Cumming, G. (2012). *Understanding the new statistics: Effect sizes, confidence intervals, and metaanalysis*. New York: Routledge.
- Çakar, N. D., ve Yıldız, S. (2009). Örgütsel Adaletin İş Tatmini Üzerindeki Etkisi; "Algılanan Örgütsel Destek" Bir Ara Değişken mi? *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (28), 68-90.
- Çakar, N. D. (2015). Toplumsal Cinsiyet Temelinde Örgütsel Adalet Algısı: Etik İklimin Rolü. *Kadem Kadın Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 79-107.
- Çavuş, B. (2016). *Öğretim elemanlarının örgütsel adalet algılarıyla umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın. (*)
- Çapraz, H. (2009). *Ortaöğretim kurumu öğretmenlerinin örgütsel adalet algıları ile iş doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Şişli ilçesi örneği)*. [Unpublished master's thesis], Yeditepe Üniversitesi, İstanbul. (*)
- Çekiç, E. (2018). *İlköğretim okullarındaki öğretmenlerin görüşlerine göre örgütsel adalet ve örgütsel iklim arasındaki ilişki (Edirne ili örneği)*. [Unpublished master's thesis], Trakya Üniversitesi, Edirne. (*)
- Çetin, S. (2019). *Ortaokul öğretmenlerinin örgütsel adalet algı düzeyleri ile örgütsel mutluluk düzeyleri arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli. (*)
- Çetin, S., M. (2021). *Ortaokul müdürlerinin hizmetkâr liderlik davranışları ile öğretmenlerin örgütsel adalet algıları arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Gazi Üniversitesi, Ankara. (*)
- Çetin, İ. (2021). *Sınıf öğretmenlerinin örgütsel adalet algıları*. [Unpublished master's thesis], Düzce Üniversitesi, Düzce. (*)
- Çırak, S. (2013). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel adalet algısı (Ankara/yenimahalle)*. [Unpublished master's thesis], Hacettepe Üniversitesi, Ankara. (*)
- Çökük, S. (2013). *Örgütsel adaletin örgütsel bağlılığa etkisi: Konya ilindeki özel eğitim kurumlarında bir uygulama*. [Unpublished master's thesis]. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Dahmaz, A. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin örgütsel adalet ve duygusal emek düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Unpublished master's thesis], Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu. (*)
- Demir, H. (2020). *Öğretmenlerin örgütsel adalet ve otantik liderlik algıları ile örgütsel mutluluk düzeyleri arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Fırat Üniversitesi, Elâzığ. (*)
- Demir, N (2021). *Okul yöneticilerinin örgütsel adalet davranışları ile öğretmenlerin örgütsel bağlılık ve örgütsel güven duyguları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Unpublished master's thesis], Mersin Üniversitesi, Mersin. (*)
- Demirbilek, N. (2018). *Okul müdürlerinin kayırmacı davranışlarının öğretmenlerin örgütsel adalet algıları ile müdüre güvene etkisi*. [Unpublished PhD thesis], İnönü Üniversitesi, Malatya. (*)
- Demirer, M. A. (1992). *Ekopolitika*, İstanbul: Anahtar Kitaplar.
- Derici, F. (2019). *Öğretmenlik mesleğinde empatik eğilimler ve adalet algısı: İstanbul ili bağcılar ilçe okulları örneği*. [Unpublished master's thesis], Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara. (*)

- Deutsch, M. (1975), Equity, equality and need: what determines which value will be used as the basis of distributive justice? *Journal of Social Issues*, 31(3), 137-149.
- Doğan, S. (2014). *İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin örgütsel destek algısı (Polatlı ilçesi örneği)*. [Unpublished master's thesis], Hacettepe Üniversitesi, Ankara. (*)
- Dündar, T. (2011). *Öğretmenlerin örgütsel adalet algıları ile iş doyumu düzeyleri arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul. (*)
- Dursun, K. (2021). *Yöneticilerin kullandıkları güç türleri ile öğretmenlerin örgütsel adalet algıları arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul. (*)
- Elgin, D. (1994). *Evren ve ekoloji, İçinde Derin Ekoloji* (Der.: G. Tamkoç), İzmir: Ege Yayınları.
- Emir, A. (2017). *İlkokullarda ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin örgütsel adaletle ilişkin görüşleri ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Uşak Üniversitesi, Uşak. (*)
- Ergül, S., B. (2019). *Ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin algıladıkları örgütsel destek düzeyleri ile örgütsel adalet algıları arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Marmara Üniversitesi ve İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul. (*)
- Ersoy, S. (2020). *Öğretmenlerin okul yöneticilerinin kullandıkları örgütsel güç kaynaklarına ilişkin algıları ile örgütsel adalet algıları arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş. (*)
- Eyigün, M. (2022). *Kamu liselerinde görev yapan öğretmenlere göre örgütsel adalet ve örgütsel sinizm arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın. (*)
- Feyerabend, P. (1995). *Akla veda*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, (Çev.: E. Başer).
- Fırat, A.S. (2003). Çevre etiği kavramı üzerine yeniden düşünmek, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 58(3), 105-144.
- Folger, R., & Konovsky M.K. (1992). Effects of procedural and distributive justice on reactions to pay raise decisions. *Academy of Management Journal*, 32 (1), 115-130.
- Gegekoğlu, Ş. (2021). *Okul müdürlerinin kindarlık davranışları ile öğretmenlerin örgütsel adalet algıları arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun. (*)
- Giddens, A. (1998). *Modernliğin sonuçları*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, (2.Baskı: Çev.Ersin Kuşdil).
- Girgin, S. (2016). *Yöneticiye duyulan güven ile örgütsel adalet ilişkisinin öğretmenler açısından incelenmesi*. [Unpublished master's thesis], İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul. (*)
- Gök, D. (2014). *İlkokul ve ortaokullarda görevli öğretmenlerin örgütsel adalet ve örgütsel bağlılık algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. [Unpublished master's thesis]. Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Gölcür, M. (2022). *Ortaokullardaki örgütsel etik iklim ile algılanan örgütsel adalet ilişkisi*. [Unpublished master's thesis], Gazi Üniversitesi, Ankara. (*)
- Görgülü, H. (2021). *Öğretmenlerin örgütsel adalet ile etkili okul algıları arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Düzce Üniversitesi, Düzce. (*)
- Gorowitz, S. (1981), *John Rawls: bir adalet kuramı, içinde Çağdaş Siyaset Felsefecileri* (De Crespigny, Anthony - Minogue, Kenneth R. (Eds.) Türkçe- Kollektif Çeviri) İstanbul: Remzi Kitabevi
- Greenberg, J. (1990). Organizational Justice: Yesterday, Today And Tomorrow. *Journal Of Management*, 16, 399-432.
- Güneş, A. (2019). *Öğretmenlerin örgütsel adalet algıları, örgütsel sessizlik düzeyleri ve örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki (pendik ilçesi örneği)*. [Unpublished master's thesis], Uludağ Üniversitesi, Bursa. (*)
- Güngörmez, E. (2014). *Örgütsel adalet algısının performans üzerindeki etkisi; adıyaman ilinde çalışan öğretmenler üzerine bir uygulama*. [Unpublished master's thesis], Türk Hava Kurumu Üniversitesi, Ankara. (*)
- Habermas, J. (1999). *Öteki olmak ötekiyle yaşamak*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, Cogito (Çev. İ. Aka).
- Hazır, M. (2014). Çokkültürlülük teorisine çağdaş katkılar ve bireysel haklar-grup hakları ekseninde çokkültürlülüğü tartışmak. *Akademik İncelemeler Dergisi* 7(1), 1-28.
- Higgins, J. P., Thompson, S. G., Deeks, J. J., ve Altman, D. G. (2003). Measuring inconsistency in meta analyses. *Bmj*, 327(7414), 557-560.

- İçerli, L. (2010). Örgütsel adalet: Kuramsal bir yaklaşım, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 5(1), 67-92.
- İşler, M. (2022). *Yöneticilerinin hizmetkâr liderlik davranışları ile algılanan örgütsel adalet düzeyinin örgütsel adanmışlık üzerindeki etkileri*. [Unpublished master's thesis], Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul. (*)
- İşleyici, K. (2015). *Örgütsel adalet ve örgütsel sessizlik arasındaki ilişkinin incelenmesi (zonguldak ili örneği)*, [Unpublished master's thesis], Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu. (*)
- Jepsen, D. M. ve Rodwell, J. (2010). Female Perceptions of Organizational Justice. *Gender, Work & Organization*, 19(6), 723-740.
- Jasso, G. (1980). A new theory of distributive justice, *American Sociological Review*, 45(1), 3-32.
- Kahraman, H., Karadağ, N. & Tüzel İşeri, E. (2023). Sosyal adaleti anlamak: eğitim perspektifinden akademik bakış, *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14 (1) , 355-372
- Kahraman, Ü. (2014). *İlkokullarda performans yönetimi uygulamaları ve öğretmenlerin örgütsel adalet algısı arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Uşak Üniversitesi, Uşak. (*)
- Kahraman, Z. (2017). *Okul yöneticileri ile öğretmenlerin örgütsel adalet algıları ve motivasyon düzeyleri arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul. (*)
- Kaplan, A. (1997). *Küresel çevre sorunları ve politikalar*, Ankara: Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları, 18.
- Karabacak, İ., U. (2020). *Öğretmenlerin örgütsel adalet algılarının mesleki bağlılıklarına etkisi*. [Unpublished master's thesis], İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul. (*)
- Karabulut, Y. (2018). *İlkokul müdürlerinin örgütsel adalet düzeyleri ile öğretmenlerin iş doyum düzeylerinin incelenmesi*. [Unpublished master's thesis], Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir. (*)
- Karaeminoğulları, A. (2006). *Öğretim elemanlarının örgütsel adalet algıları ile sergiledikleri üretkenliğe aykırı davranışlar arasındaki ilişki ve bir araştırma*. [Unpublished master's thesis] İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaya, Ş., F. (2022). *Öğretmenlerin örgütsel adalet algıları ile pozitif psikolojik sermayeleri arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Akdeniz Üniversitesi, Antalya. (*)
- Kemer, M. (2021). *Ortaokul öğretmenlerinin örgütsel adalet algı düzeylerinin okul iklimi ile ilişkisi*. [Unpublished master's thesis]. Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli. (*)
- Kete, D. (2015). *Okul müdürlerinin liderlik stilleri, öğretmenlerin iş doyum ve örgütsel adalet algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Unpublished master's thesis], Zirve Üniversitesi, Gaziantep. (*)
- Kılıç, E. (2013). Yatılı bölge ilköğretim okullarında örgütsel adalet: Sinop örneği. *Journal of World of Turks*, 5 (2), 19-33.
- Kızılkaya, G. (2016). *İlkokul Öğretmenlerinin Örgütsel Adalet Algısı (İstanbul İli Şişli İlçesi Örneği)*. [Unpublished master's thesis], Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul. (*)
- Korkut, A. (2019). *Öğretmenlerin örgütsel mutluluk, örgütsel sinizm ve örgütsel adalet algılarının analizi* [Unpublished PhD thesis], İnönü Üniversitesi, Malatya. (*)
- Köse, A. (2020). *Etik liderlik davranışlarının örgütsel adalet algısı ile ilişkisi: kocaeli ilindeki eğitim kurumlarında yapılan bir araştırma*, [Unpublished master's thesis], Yalova Üniversitesi, Yalova. (*)
- Kurt, F., M. (2020). *Öğretmenlerin örgütsel destek algısı ve örgütsel sessizliği arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Unpublished master's thesis], Uşak Üniversitesi, Uşak. (*)
- Kuru Çetin, S. (2013). *Okul yöneticileri ve öğretmenlerin birbirlerini etkileme taktiklerinin örgütsel adalet ile ilişkisi*. [Unpublished PhD thesis]. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kuşçi, E. (2014). *Akademisyenlerin üniversitelerde örgütsel adalete ilişkin algıları (yüzüncü yıl üniversitesi örneği)*. [Unpublished master's thesis], Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van. (*)
- Lambert, E. (2003). The impact of organizational justice on correctional staff, *Journal of Criminal Justice*, 31, 155-169.
- Lee, C., Pillutla, M. ve Law, K. (2000). Power-Distance, Gender And Organizational Justice. *Journal of Management*, 26(4), 685-704.
- Lerner, M. J. (1977). The justice motive: some hypotheses as to its origins and forms", *Journal of Personality*, 45(1), 1-52.
- Lewis, S. & Clarke, M. (2001). Forest plots: Trying to see the wood and the trees. *British Medical Journal*, 322:1479-1480.

- Littel, H. J., Corcoran, J. ve Pillai, V. (2008). *Systematic reviews and meta-analysis*. NewYork: Oxford University Press.
- McDaniel, J. E., Rios, F. A., Necochea, J., Stowell, L. P., & Kritzer, C. F. (2001). Envisioning the arc of social justice in middle schools. *Middle School Journal*, 33(1), 28-34.
- Metzner, R. (1994). *Ekoloji çağı, İçinde Derin Ekoloji* (Der.Günseli Tamkoç), İzmir: Ege Yayınları.
- Mıhçı, H. (2019). *Okullarda etik liderlik ile örgütsel adalet ve örgütsel özdeşleşme arasındaki ilişkilerin incelenmesi (giresun ili örneği)*, [Unpublished master's thesis], Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize. (*)
- Miller, D. (2001). *Principles of social justice*. Massachusetts: Harvard University Press
- Nayır, F. (2011). *İlköğretim okulu yöneticilerinin öğretmenlere sağlanan örgütsel desteğe ilişkin görüşleri, öğretmenlerin örgütsel destek algısı ve örgütsel bağlılıkla ilişkisi*. [Unpublished PhD thesis], Ankara Üniversitesi, Ankara. (*)
- Nowakowski, J.M. & Conlon, D.E. (2004). OrganizationalJustice:LookingBack, LookingForward, *International Journal of Conflict Management*, 16, 4-29.
- Oğuz, E. (2011). Öğretmenlerin Örgütsel Adalet Algıları ile Yöneticilerin Liderlik Stilleri Arasındaki İlişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 12(1), 45-65.
- Özcan, E. (2014). *Öğretmenlerin örgütsel adalet algıları ile örgütsel sinizm tutumları arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli. (*)
- Özdek, E.Y. (1993). *İnsan hakkı olarak çevre hakkı*, Ankara: TODAİE Yayınları,249.
- Özen, J. (2002). Adalet Kuramlarının gelişimi ve örgütsel adalet türleri, *Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arşivi* 5, 107-117.
- Özer, M.A. (2001). Ekolojik harekette yol ayrımı: Yeşiller ve derin ekoloji, *Yerel Yönetim ve Denetim*, 6(S), 9.
- Özgöçer, Ö., Z. (2019). *Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin örgütsel adalet algısı ve iş tatmini düzeylerinin incelenmesi (Malatya ili örneği)*. [Unpublished master's thesis], İnönü Üniversitesi, Malatya. (*)
- Özmen, Ö., Timurcanday, Y., A. ve Özer, P. S. (2005 May). Değerler ve adalet, XIII. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı - M.Ü. İ.B.F İşletme Bölümü Yönetim ve Organizasyon Dalı, 161-166,İstanbul.
- Özyolcu, E. (2015). *Eğitim yönetimi temelinde öğretmenlerin ve yöneticilerin aşırı iş yükü, tükenmişlik ve sosyal destek durumlarının incelenmesi*. [Unpublished master's thesis], Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşe. (*)
- Özyurt, D. (2021). *Öğretmenlerin örgütsel adaletle ilişkin algıları ile örgütsel muhalefet davranışları arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Harran Üniversitesi, Şanlıurfa. (*)
- Petitti, D. B. (2000). *Meta analysis, decision analysis and cost effectiveness analysis: methods for quantitative synthesis in medicine*. New York: Oxford University Press.
- Polat, S. (2007). *Ortaöğretim öğretmenlerinin örgütsel adalet algıları, örgütsel güven düzeyleri ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki*. [Unpublished PhD thesis] Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Polat, S. (2022). *Eğitim kurumlarında sürdürülebilir liderlik, örgütsel adalet ve örgütsel özdeşleşme arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Unpublished master's thesis], İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul. (*)
- Popper, K. (2001). *Daha iyi bir dünya arayışı*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, Cogito, (Çev.İ. Aka)
- Potuk, A. (2017). *Mobbing davranışı, örgütsel adalet ve örgütsel sessizlik algıları arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir. (*)
- Pusmaz, H., Y. (2020). *Öğretmenlerin örgütsel atalet düzeylerinin yordayıcısı olarak örgütsel adalet algısı*. [Unpublished master's thesis], Marmara Üniversitesi İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul. (*)
- Rawls, J., (1999), *A theory of justice*, Harvard University Press (Revised Edition)
- Ramamoorthy, N ve Flood, P.C.(2004). Gender and Employee Attitudes: The Role of Organizational Justice Perceptions. *British Journal Management*, 15(3), 247-258.
- Reeve, C.D.C. (2017), *Plato, in Political Thinkers From Socrates to the Present*, (Edited by David Boucher and Paul Kelly, Third Edition), Oxford University Press, 54-73
- Robertson, R. (1998), *Toplum kuramı, kültürel görecelik ve küresellik sorunu, içinde Küreselleşme ve Dünya Sistemi* (Der. King, A. D.), (Çev.: Gülcan Seçkin ve Ümit Hüsrev Yolsat). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları

- Saçlı, E. (2022). *Öğretmenlerin yaşadıkları etik ikilemler üzerinde algıladıkları örgütsel adaletin rolü*. [Unpublished master's thesis], Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize. (*)
- Sağbaş, Ö., N. (2020). *Okullarda ayrılma, kayıtsız kalma, muhalefet ve sadakat ile örgütsel adalet ilişkisinde iş doyumunun aracı etkisi*. [Unpublished PhD thesis], Hacettepe Üniversitesi, Ankara. (*)
- Sağlam, R. (2007). Liberal adaletin iki farklı görünümü: John Rawls ve Robert Nozick 'hakkaniyet olarak adalet' eleştirisinden 'yetkisel adalet' eleştirisine. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* (11), 181-217.
- Şamdan, T. (2019). *İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin algılarına göre örgütsel adalet ve örgütsel sinizm arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Unpublished PhD thesis], İstanbul Okan Üniversitesi, İstanbul. (*)
- Saruhan, C. (2019). *eğitim örgütlerinde örgütsel adalet ve örgütsel güven arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Harran Üniversitesi, Şanlıurfa. (*)
- Saydam, H. (2022). *Öğretmenlerin örgütsel adalet algıları ile örgütsel bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkilerinin incelenmesi*. [Unpublished master's thesis], Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale. (*)
- Selekler, Z., O. (2007). *Öğretmenlerde örgütsel adalet ve psikolojik sözleşme ihlal algısı*. [Unpublished master's thesis], Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli. (*)
- Söyük, S. (2007). *Örgütsel adaletin iş tatmini üzerine etkisi ve istanbul ilindeki özel hastanelerde çalışan hemşirelere yönelik bir çalışma*. [Unpublished PhD thesis]. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Şamdan, T., ve Atanur Başkan, G. (2019). Öğretmenlerin algılarına göre örgütsel adalet ve örgütsel sinizm arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47, 17-40. doi: [10.9779/pauefd.479173](https://doi.org/10.9779/pauefd.479173)
- Tan, Ş. (2017). *Meslek liselerinde örgütsel adaletin okul-sanayi işbirliğine etkisi ve örgütsel vatandaşlığın aracı rolü: İstanbul ili örneği*. [Unpublished master's thesis], Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul. (*)
- Tanaka, K. (1999). judgments of fairness by just world believers. *Journal of Social Psychology*, 139 (5), 631-638
- Tanilli, S. (2000). *İnsanlığı Nasıl Bir Gelecek Bekliyor* İstanbul: Adam Yayınları.
- Tavaslı, B. (2021). *Ortaokul ve lise öğretmenlerinin örgütsel adalet algıları ile mesleki profesyonellikleri arasındaki ilişki (Muğla ili milas ilçesi örneği)*. [Unpublished master's thesis], Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
- Tekin, Y., F. (2023). *Öğretmenlerin örgütsel adalet algıları, motivasyon düzeyleri ve performansları: bir yapısal eşitlik modellemesi*. [Unpublished master's thesis], Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın. (*)
- Terkeş, N. (2015). *Öğretmenlerin örgütsel adalet algısı ve tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki (istanbul ili kağıthane ilçesi örneği)*. [Unpublished master's thesis], Yeditepe Üniversitesi, İstanbul. (*)
- Touraine, A. (2000). *Birlikte yaşayabilecek miyiz?* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, Cogito, (Çev.: O. Kunal)
- Uğurlu, C., T. (2009). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerine yöneticilerinin etik liderlik ve örgütsel adalet davranışlarının etkisi (hatay ili örneği)*. [Unpublished PhD thesis], İnönü Üniversitesi, Malatya. (*)
- Uludağ, A. (2022). *İlköğretim yöneticilerinin demokratik tutum ve davranışları ile öğretmenlerin örgütsel adalet algıları arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Karabük Üniversitesi, Karabük. (*)
- Uludağ, T. (2018). *Sınıf öğretmenlerinin örgütsel adalet algıları ile örgütsel sinizm tutumları arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Marmara Üniversitesi İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul. (*)
- Uysal, B. (2019). *Okul yöneticilerinin etik liderlik davranışları ile öğretmenlerin örgütsel adalet algıları arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun. (*)
- Uysal, M. (2014). *Genel liselerde görev yapan öğretmenlerin örgütsel adalet konusundaki algıları (altındağ ilçesi örneği)*. [Unpublished PhD thesis], Hacettepe Üniversitesi, Ankara. (*)
- Üstün, U., Eryılmaz, A. (2014). Etkili Araştırma Sentezleri Yapabilmek İçin Bir Araştırma Yöntemi: Meta-Analiz. *Eğitim ve Bilim, Cilt 39, Sayı 174*, 1-32.
- Warner, J. C., Culatta, E. ve James, K.R. (2013). Gender and Organizational Justice Preferences. *Social Psychology & Family*, 7(12), 1074-1084.
- Van den Bos, K. (2003). On the subjective quality of social justice: The role of affect as information in the psychology of justice judgments. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85, 482-498.
- Van Wormer, K., Kaplan, L. & Juby, C. (2012). *Confronting Oppression, restoring justice: from policy analysis to social action*, Council on Social Work Education Publishing

- West, R. E. (1994). *Yeranamız gaia-James Lovelock ve gezegen birliği görüşü, İçinde Derin Ekoloji* (Der.: G. Tamkoç), İzmir: Ege Yayınları.
- Yavuz, A. (2022). *Devlet okullarında yönetici ve öğretmenlerce algılanan örgütsel etik iklim ile örgütsel adalet ilişkisi* [Unpublished master's thesis], Harran Üniversitesi, Şanlıurfa. (*)
- Yavuz, H. (2021). *Çalışanların nepotizm ve örgütsel adalet algısı ilişkisi: ankara'da bir alan araştırması* [Unpublished master's thesis], Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara. (*)
- Yeniçeri, Ö., Demirel, Y. ve Seçkin, Z. (2009). Örgütsel adalet ile duygusal tükenmişlik arasındaki ilişki: İmalat sanayi çalışanları üzerine bir araştırma. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(16), 83-99.
- Yıldız, B., B. (2019). *Okul yöneticilerinin açık liderlik, örgütsel adalet ve örgütsel erdemlilik algıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. [Unpublished PhD thesis], Marmara Üniversitesi İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul. (*)
- Yıldız, H. (2015). *Özel ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin örgütsel adalet algıları (konya/meram ilçesi örneği)*. [Unpublished master's thesis], Mevlâna Üniversitesi, Konya. (*)
- Yılmaz, M. K. (2012). *Örgütsel adalet ve örgütsel bağlılık arasındaki ilişki: ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin algıları*. [Unpublished master's thesis], Yakındoğu Üniversitesi, Lefkoşe. (*)
- Yoldaş, A. (2018). *Okul yöneticilerinin etik liderlik davranışlarının öğretmenlerin örgütsel adalet algıları üzerine etkilerinin incelenmesi*. [Unpublished master's thesis], Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul. (*)
- Yozgat, C. (2019). *Öğretmenlerin örgütsel adalet algılarının örgütsel bağlılığa ve iş doyumuna ilişkin etkisinin incelenmesi*. [Unpublished master's thesis], Gazi Üniversitesi, Ankara. (*)
- Yüksel, M. (2022). *Öğretmenlerin örgütsel adalet algıları ile motivasyonları arasındaki ilişki*. [Unpublished master's thesis], Düzce Üniversitesi, Düzce. (*)